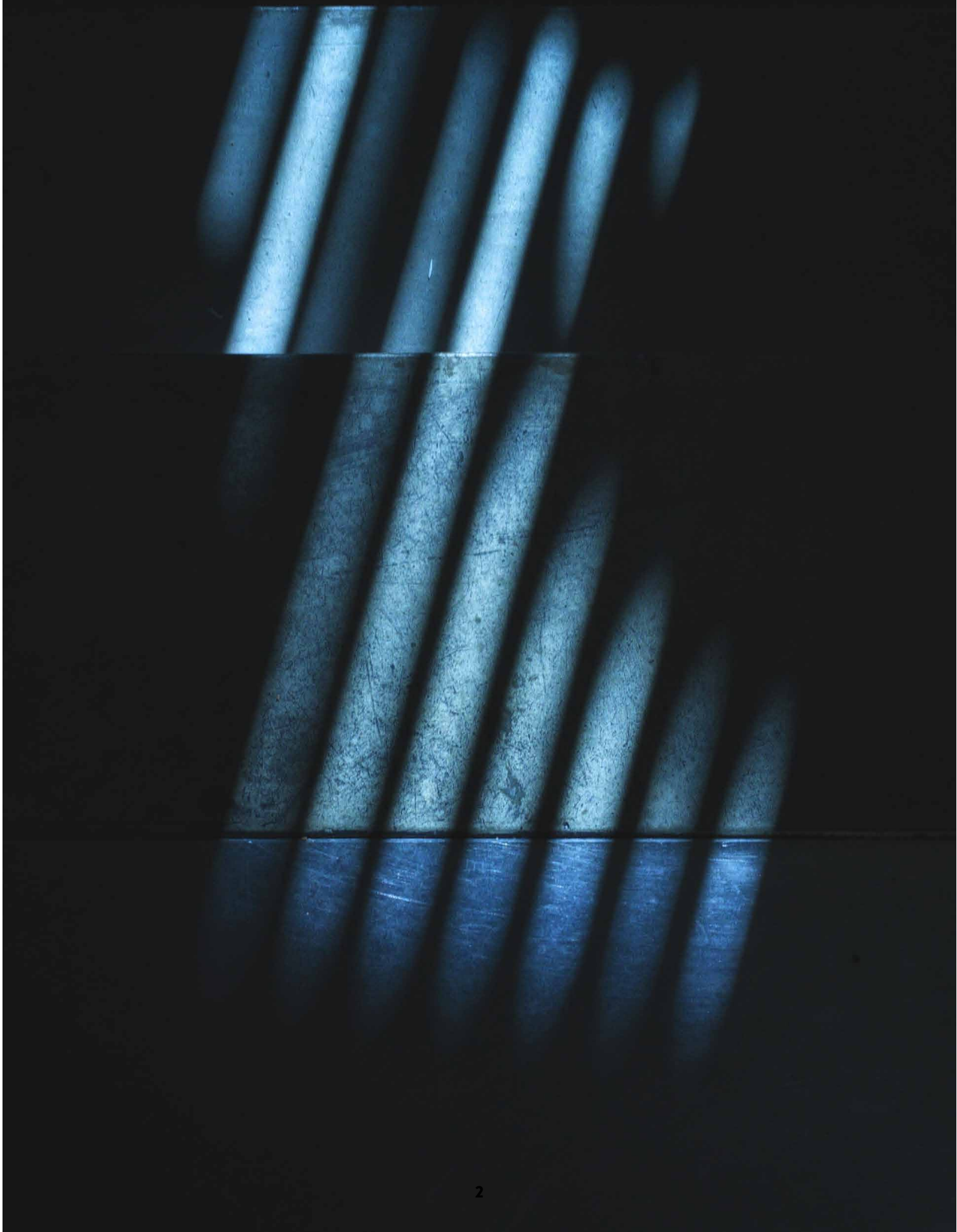

En Fol-politik för industriell konkurrenskraft

Sammanfattning av Industrirådets inspel till den
forsknings- och innovationspolitiska propositionen

INDUSTRIRÅDET

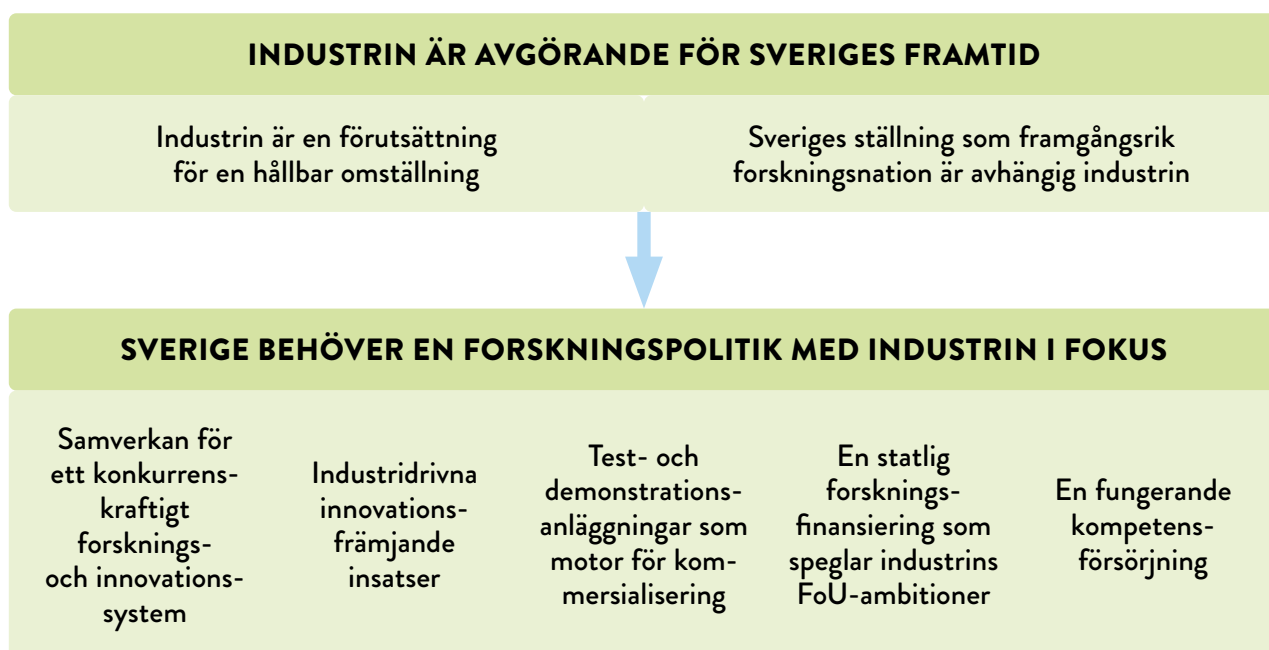

Sammanfattning

INDUSTRIRÅDET HAR IDENTIFIERAT fem utvecklingsområden som nästa forskningsproposition bör fokusera på för att främja den svenska industrins konkurrenskraft och omställning: **SAMVERKAN, INNOVATIONSTÖDJANDE INSATSER, TEST- OCH DEMONSTRATIONSMILJÖER, FINANSIERING** och **KOMPETENS-FÖRSÖRJNING**. Nedan ges en överblick av respektive

utvecklingsområde och varför det är viktigt. Varje område mynnar ut i förslag på politisk inriktning eller åtgärder som Industrirådet ser är nödvändiga för att skapa förutsättningar för Sverige att bibehålla sin roll som ledande forsknings- och innovationsnation och för att säkerställa att industrin även fortsatt kan vara ledande i omställningen mot ett mer hållbart samhälle.

Figur 1: Utvecklingsområden för en forsknings- och innovationspolitik med industrifokus.

INDUSTRIEN ÄR VIKTIG för Sveriges ekonomi och välbefinnande och en nyckel till omställningen mot ett mer hållbart samhälle. Genom innovationer och teknologisk utveckling kan klimatsmartare produkter och produktionsprocesser möjliggöra en långsiktigt hållbar tillväxt och välbefinnandeförbättring, samtidigt som industrins konkurrenskraft stärks.

Företagen står för nästan tre fjärdedelar (72 procent) av de investeringar som görs i forskning och utveckling (FoU) i Sverige. Industrin står för ungefär hälften av dessa. Bara fem länder i världen har en högre andel av sin FoU som finansieras av företagen. Sveriges ställning som framgångsrik FoU-nation är

alltså avhängig företagens och industrins möjligheter att investera i FoU i Sverige. En hållbar omställning med bibehållen industriell konkurrenskraft kräver därför att forsknings- och innovationspolitiken speglar företagens och industrins ambitioner i FoU.

För att främja svensk industris ambitioner behöver nästa forsknings- och innovationsproposition ha ett tydligt industrifokus som kan bidra till att stärka förutsättningarna för samverkan, innovationsstödjande insatser, test- och demonstrationsmiljöer samt forskningsinfrastruktur, finansiering och kompetensförsörjning, vilka är nödvändiga för industriell konkurrenskraft, omställning och resiliens.

ETT KONKURRENSKRAFTIGT FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSSYSTEM FÖRUTSÄTTER SAMVERKAN

SKA SVERIGE ÄVEN fortsatt vara ett framgångsrikt forsknings- och innovationsland krävs en ökad ambitionsnivå där forskning som utgår från industrins behov och konkurrenskraft, som sker i samverkan, får större utrymme. Akademien behöver ges förutsättningar att vara konkurrenskraftig gentemot lärosäten internationellt både organisatoriskt och finansiellt.

Sverige behöver en teknik- och innovationsstrategi som möjliggör för politik, industri, akademi och institut att arbeta gemensamt och mot samma mål. En strategi skulle underlätta prioriteringar och bidra till att stärka den industriella basen för en hållbar utveckling och omställning, genom att underlätta kraftsamling och mobilisering inom prioriterade områden.

För att institutssektorn ska kunna verka som innovationspartner för små och medelstora företag och agera intermediär mellan näringslivet och akademien

krävs en tillräcklig basfinansiering och tydligt formulerade uppdrag. Det är nödvändigt också för att instituten ska kunna utveckla en egen strategisk riktning och ges förutsättningar att stötta svensk industris deltagande i internationell forsknings- och innovationssamverkan.

De regelverk som verkar styrande för forsknings-samverkan mellan akademi och industri är idag tolkningsbart. Det är därför angeläget att utveckla praxis för tolkning av statsstödsregelverket och att förutsättningarna att ingå samarbeten tydliggörs. Vidare behöver meriteringssystemen ändras så att samverkan ges betydande meritvärde vid tillsättning av akademiska tjänster. En ökad samverkan förutsätter en ökad koordinering mellan involverade myndigheter och departement och en bred enighet om hur Sveriges forsknings- och innovationspolitik ska utformas över tid.

INNOVATIONSFRÄMJANDE INSATSER BEHÖVER VARA INDUSTRIDRIVNA

DE STRATEGISKA INNOVATIONSPROGRAMMEN är och har varit betydelsefulla för att utveckla innovationsförmåga och konkurrenskraft i industrin och för att attrahera FoU-investeringar till Sverige. Formerna och uppläggen för de strategiska innovationsprogrammen behöver därför bejakas och utgöra inspiration till nya initiativ, där fler industrisektorer inkluderas.

Nästa generations strategiska innovationsprogram, Impact Innovation, behöver utformas så att de fortsätter vara ett effektivt instrument för svensk industri att driva och ta tillvara ambitionen om den gröna och di-

gitala omställningen. Det kräver att programmen även framgent drivs så att industrins frågeställningar står i centrum och att insatserna utformas för att öka Sveriges innovationsförmåga, konkurrenskraft och export. Programmen behöver också ges en utökad budget.

Slutligen måste innovationsfrämjande insatser spegla olika typer av företags förutsättningar med särskilt fokus på att stödja små- och medelstora företag. Förutom kortare insatser som möjliggör en stegvis finansiering finns det ett behov av långsiktiga satsningar, som ett komplement till Impact Innovation.

TEST- OCH DEMONSTRATIONSANLÄGGNINGAR SOM MOTOR FÖR KOMMERSIALISERING

SVERIGE BEHÖVER EN tydlig strategisk inriktning för utveckling och användning av utrustning, testbäddar och demonstratorer som stödjer industrins innovationsförmåga, främst relaterat till företagens om-

ställningsprocess och teknologiska utveckling. En sådan strategisk inriktning bör vara en del av den nationella teknik- och innovationsstrategin.

För att stärka små och medelstora företags till-

gänglighet till och användning av testbäddar och infrastruktur behövs såväl riktade informationsinsatser som finansiella satsningar. Vinnova har initierat innovations- respektive infrastrukturcheckar, insatser som med fördel kan skalas upp.

För att stärka innovationsekosystemet behöver Sveriges avancerade forskningsinfrastrukturer och

utformningen av ekosystemen runt dessa utformas så att den industriella användningen underlättas och ökar. Det förutsätter att utvecklingen av innovationsmiljöer kopplade till landets stora avancerade forskningsinfrastrukturer förankras i industrin som användare av anläggningarna.

DEN STATLIGA FORSKNINGSFINANSIERINGEN BEHÖVER SPEGLA INDUSTRINS FOU-AMBITIONER

SVERIGE ÄR SEDAN länge en framgångsrik forskningsnation med tradition av betydande investeringar i FoU, men andra länder springer nu förbi. Under de senaste decennierna har de globala investeringarna i FoU tredubblats samtidigt som investeringarna i Sverige, mätt som andel av BNP, har sjunkit med en fjärdedel. Det beror på en sjunkande forskningsintensitet i näringslivet.

Det finns en tydlig korrelation mellan storleken på näringslivets FoU-investeringar och statens. Höjer staten sin investeringsambition höjer näringslivet sin. Om staten höjde sin ambitionsnivå från dagens 0,8 procent till minst 1 procent av BNP på FoU skulle den generella investeringsviljan i industrin öka, med betydande FoU-investeringar som följd.

Ett forskningssystem som ska bidra till att lösa nationella och globala samhällsutmaningar och samtidigt kunna tillgodose industrins behov av forskningsbaserad kunskap kräver en balans mellan grund- och tillämpad forskning som är behovsdriven. Det är också nödvändigt att säkerställa att det finns tillräckligt med finansiering i alla utvecklingsfaser.

Det är viktigt för industrin att det finns statliga finansierare som fokuserar på behovsmotiverad forskning med inriktning på teknisk utveckling och innovation och att det finns tillräckliga medel för att även fort-

sättningsvis främja industriell utveckling och en hållbar omställning. Idag finns en otydlighet i rollfördelningen mellan forskningsråden i hur olika medel ska användas. Industrirådet vill därför se en stärkt samordning mellan aktörerna i forskningsfinansieringssystemet.

Industrirådet ser ett tydligt behov av fler aktörsdrivna satsningar med långsiktiga förutsättningar. De längre löptiderna minskar administration som annars uppstår för att söka följdprojekt eller kompletterande satsningar och förebygger ”mellanperioder” utan finansiering vilket kan öka effektiviteten i systemet.

EU-finansieringen spelar en allt större roll för medlemsländernas forskningsfinansiering. Sverige presterar bra när det gäller det relativa söktrycket, den relativa framgången och beviljandegraden på ansökningarna men skulle kunna prestera ännu bättre. Idag får svenska statliga aktörer inte statlig medfinansiering i samma utsträckning som andra EU-länder, vilket begränsar Sveriges och i förlängningen industrins möjligheter att delta i programmen. Myndigheterna behöver därutöver avsätta medel till deltagande i EU:s partnerskapsprogram. Industrirådet ser behov av att stärka institutens roll att främja mindre industriföretags medverkan i EU-programmen, exempelvis genom att de kan erbjuda en förstärkt service och utökat ansökningsstöd särskilt till mindre företag.

ETT KONKURRENSKRAFTIGT FOI-SYSTEM KRÄVER EN FUNGERANDE KOMPETENSFÖRSÖRJNING

INDUSTRINS FÖRMÅGA ATT ställa om är avhängig tillgången till kompetens. Tillgången till kompetens är också avgörande för var företagen väljer att för-

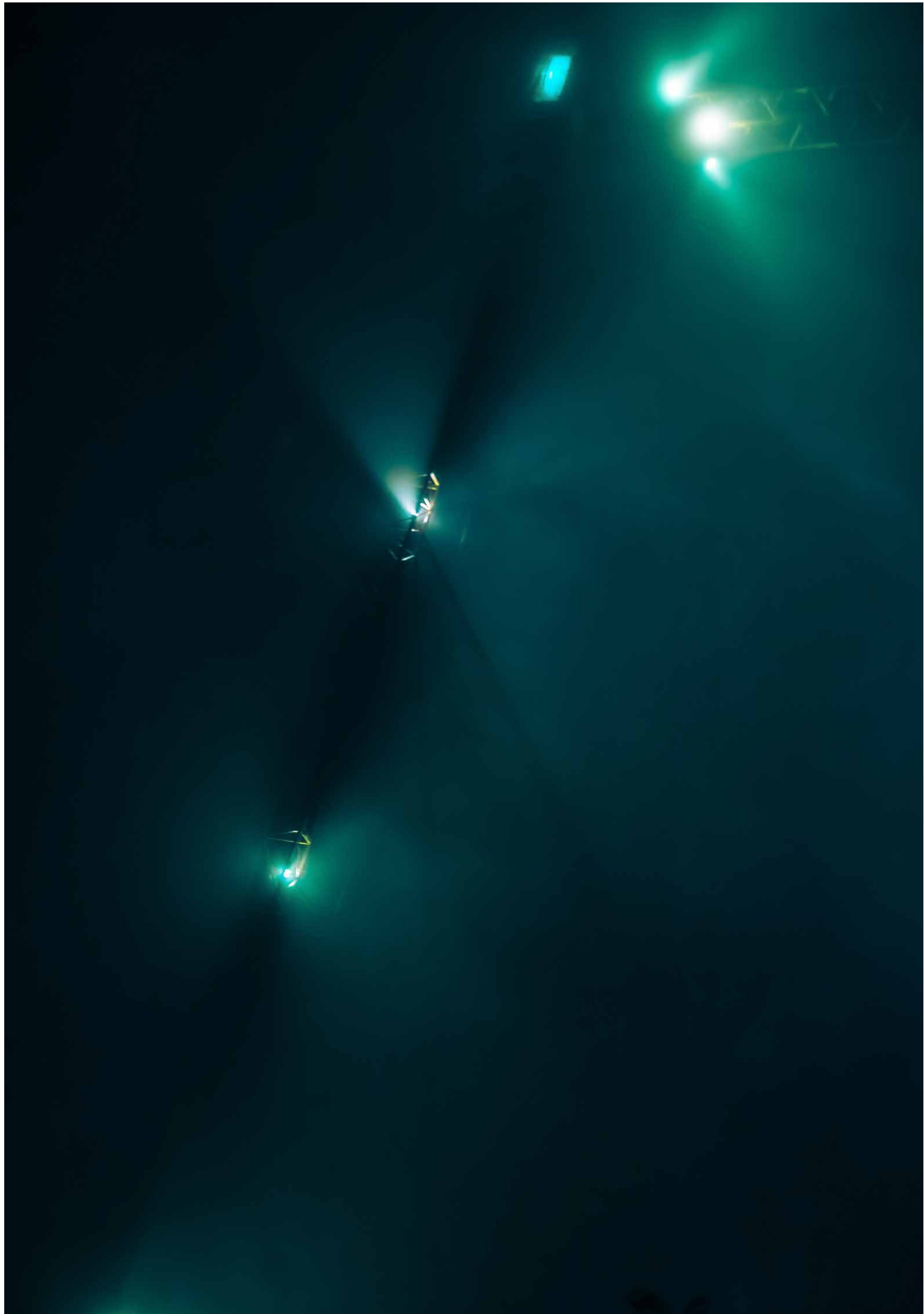
lägga sina FoU-investeringar. Den högre utbildningen är, som industrins viktigaste leverantör av specialistkompetens, en nyckel för en fungerande

kompetensförsörjning. Industrirådet vill se en högre utbildning som genomsyras av hög kvalitet och relevans med signifikant ökade anslag för de tekniska och naturvetenskapliga utbildningarna, ökade incitament för samverkan mellan utbildningarna

och industrin i frågor som rör utbildningarnas utformning, dimensionering och genomförande samt öronmärkta resurser för det livslånga lärandet så att yrkesverksamma ges bättre möjligheter att utveckla sin kompetens.

SAMMANFATTNINGSVIS FÖRESLÅR INDUSTRIRÅDET

- ★ Att ambitionsnivån för industriell forskning, utveckling och innovation som sker i bred samverkan mellan olika aktörer ökar.
- ★ Att en nationell teknik- och innovationsstrategi som möjliggör för politik, industri, akademi och institut att prioritera strategiskt och arbeta mot samma mål, utvecklas av regeringen i nära samverkan med industrin och därefter implementeras.
- ★ Att institutssektorn ges ökad basfinansiering för att fullt ut realisera sin roll som intermediär mellan näringslivet och akademien och agera partner till företag i EU-finansierade projekt.
- ★ Att praxis för tolkning av statsstödsregelverket vid forskningssamverkan utvecklas, för att tydliggöra förutsättningarna till forskningssamverkan mellan industri och svenska lärosäten.
- ★ Att en forsknings- och innovationsberedning, som kan bidra till att stärka den politiska samordningen i forsknings- och innovationsfrågor, inrättas.
- ★ Att satsningarna på långsiktiga aktörsdrivna initiativ som till exempel Impact Innovation ökar. Budgeten för Impact Innovation behöver överstiga en miljard.
- ★ Att Impact Innovation utgår från ett industriellt behovsdrivet perspektiv och genomförs i bred samverkan mellan industri, akademi, institut och offentliga aktörer.
- ★ Att innovationsstödet differentieras utifrån olika företags förutsättningar med särskilda insatser mot att stärka små och medelstora företags innovationsförmåga.
- ★ Att satsningar på forskarskolor och kompetenscentra i samverkan mellan akademi och industri förstärks.
- ★ Att en strategisk inriktning för utveckling och användning av testbäddar och forskningsinfrastruktur, av relevans för industrin, tas fram inom ramen för den nationella teknik- och innovationsstrategin.
- ★ Att regeringen säkerställer en långsiktig och stabil basfinansiering av industrirelevanta testbäddar genom projektfinansiering och verifieringsmedel för användning av dessa.
- ★ Att staten ökar sin ambitionsnivå för sina FoU-investeringar och satsningarna på behovsmotiverad forskning.
- ★ Att ambitionsnivån för Sveriges deltagande i EU-program höjs genom att avsätta medel för myndigheters deltagande i EU:s partnerskapsprogram och för små och medelstora företags deltagande i EU-program.
- ★ Att ersättningsbeloppen för de naturvetenskapliga och tekniska utbildningarna höjs till en nivå som möjliggör att utbildningarna kan öka genomströmningen samt bibehålla kvalitet och relevans över tid. Det behövs även öronmärkta resurser för att utveckla och genomföra relevant utbildning för yrkesverksamma.
- ★ Att en utredning med uppdrag att reformera högskolans resurstilldelningssystem tillsätts, där hänsyn tas till förutsättningarna för det livslånga lärandet.

Industrirådet består av ledande företrädare för arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom industrin i Sverige. Rådet har till uppgift att följa och främja tillämpningen av Industriavtalet. En viktig del i industrirådets arbete är att verka för att industrin kan utvecklas i Sverige. Utbildning, forskning och innovation är viktiga komponenter för att värna konkurrenskraften och för att utveckla framtidens industriföretag och dess medarbetare.

INDUSTRIRÅDET

grafiska
FÖRETAGEN

PACKET FÖR SKOGS-, TRÄ-
OCH GRAFISK BRANSCH

IFMETALL

IKEM
Innovations- och kemiindustrin i Sverige

INDUSTRI
ARBETSGIVARNA

Jernkontoret

LIVSMEDELSFÖRETAGEN

Skogs
Industrierna

SveMin

Sveriges Ingenjörer

Teknikföretagen

TEKO | SVERIGES TEXTIL-
& MODEFÖRETAG

tmf
TRÄ- OCH MÖBELFÖRETAGEN

UNIONEN